

Verksamhetsplan 2023

Kollektivtrafiknämnden

Inledning

Kollektivtrafikens tillgänglighet är grundläggande för många människors sociala inkludering och tillgång till deltagande i samhället. Det är ett verktyg för att möjliggöra arbetspendling, rekrytering, studier och att fler kommer till länet och besöker oss. Kollektivtrafiken spelar även en stor roll i att bidra till att regionen når uppsatta klimat- och miljömål.

Kollektivtrafiknämnden är en ny nämnd från och med i år, 2023.

Utmaningar som nämnden står inför 2023 är i mångt och mycket kopplat till världsläget. Vi ser ännu konsekvenserna av det minskade resandet under coronapandemin. Ökad inflation och ökade drivmedelskostnader är en realitet som ger stor påverkan på verksamheten.

Detta ställer krav på att nämnden finner nya former för ett modernt, utvecklat och hållbart resande både för länsbor och besökare. På så sätt fortsätter länets kollektivtrafik att vara ett konkurrenskraftigt och attraktivt resealternativ. Genom ett ökat resande ökar kollektivtrafikens intäkter och effektivitet.

Utifrån de utmaningar, prioriteringar och mål som nämnden har framför sig så kommer det att vara av särskild vikt att beslut noga övervägs för att hålla kursen och säkerställa verksamhetens långsiktighet.

Jenny Sellsve (S)
Kollektivtrafiknämndens ordförande

Uppgifter

- De uppgifter som regionfullmäktige har gett kollektivtrafiknämnden finns beskrivna i nämndens reglemente (RS/452/2022).
- Kollektivtrafiknämnden ska fullgöra regionens uppgift som regional kollektivtrafikmyndighet enligt Lag (2010:1065) om kollektivtrafik
- Kollektivtrafiknämnden ska bevaka och tillvaratar regionens intressen vid bolags- och föreningsstämmor i Norrtåg AB, Samtrafiken AB, AB Transitio och Svensk kollektivtrafik.
- Kollektivtrafiknämnden ska samverka med kommuner och olika aktörer i länet och i andra regioner inom sitt verksamhetsområde.
- Utöver detta ska nämnden arbeta med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet inom ramen för sina uppgifter och mandat. Verksamheten ska genomsyras av jämlikhet, jämställdhet och vara fri från diskriminering.
- Nämnden ska i övrigt också fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till kollektivtrafiknämnden.

Mål och uppdrag

Regionfullmäktige har i Regionplan och budget 2023–2026 beslutat om 13 prioriterade mål med utgångspunkt i Region Jämtland Härjedalens fyra strategier; Strategierna för en god ekonomi, Strategi för medarbetare, Strategi för länets utveckling och Strategi för vård. I regionplanen finns också ekonomiska ramar och en budget för det närmaste året.

God ekonomisk hushållning och effektivitet i verksamheten ska genomsyra alla prioriterade mål. God ekonomisk hushållning innebär att verksamheterna ska bedrivas ändamålsenligt och effektivt där finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås. Varje ny anställning, återanställning, verksamhet, aktivitet eller liknande ska noga övervägas.

Prioriterade mål i Regionplan 2023-2025

- Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen
- En säker och robust verksamhet
- Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen
- Attraktiva folkhögskolor och tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen
- Ett friskare liv
- En hållbar miljö
- God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen
- Hög tillgänglighet och kontinuitet i vården
- Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor
- Aktivt medarbetarskap och ledarskap
- Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö
- En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning
- Långsiktig investeringsplanering

Inom varje mål finns utpekade uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna. För 2023 har Kollektivtrafiknämnden fått 8 uppdrag. I den här verksamhetsplanen finns de mål och aktiviteter som visar vad kollektivtrafiknämnden ska arbeta med under året för att uppdragen från fullmäktige ska verkställas och tilldelad ekonomisk ram hållas. Kollektivtrafiknämndens mål ger också underlag till de prioriteringar, i form av aktiviteter, verksamheten behöver arbeta med för att nå resultat i enlighet med de övergripande målen och hålla sig inom fastställd budget.

Planeringsförutsättningar

Under 2023 behöver nämnden särskilt hantera följande planeringsförutsättningar:

- Trafikplan 2023 (RUN 487/2021) innefattar vissa trafikförändringar som träder i kraft.
- Osäkerheten kring ekonomin är större än normalt inför 2023 kopplat till ökad inflation med ökade kostnader över lag och i synnerhet bränslepriser vilket ger stor påverkan av trafik kostnader.
- Budget anger ekonomisk ram och är därmed ett av flera verktyg som används för att styra verksamheten. Kollektivtrafiknämnden ska ha en budget som är långsiktigt hållbar och i balans. Under senare år har verksamheten redovisat underskott kopplat till intäktstapp som uppstått under pandemi samt ökade avtalskostnader för den upphandlade trafiken vilket inte helt kompenseras genom ökad ramtilldelning.
- För att nå en ekonomi i balans behöver beslut noga övervägas. För att finansiera uppkomna behov behöver externa intäkter öka och prioriteringar eller effektiviseringar göras inom befintlig verksamhet.

Strategi för länets utveckling

Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen

Uppdrag till styrelse och nämnder: Kollektivtrafiknämnden ska skapa förutsättningar för ett utbud av kollektivtrafik som ökar resandet inom samt till och från länet.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Öka antalet validerade resor jämfört med tidigare år	Det kollektiva resandet jämförs med tidigare år genom att redovisa trend	Genomförd aktivitet
Kartlägga behov och prioritera insatser för ökad tillgänglighet	För att öka tillgängligheten till kollektivt resande behöver en kartläggning och identifiering av behov göras. Utifrån detta görs prioriteringar och plan för när insatser ska genomföras.	Genomförd aktivitet

Uppdrag till styrelse och nämnder: Kollektivtrafiknämnden ska öka den geografiska tillgängligheten och möta framtidens utmaningar genom attraktiva mobilitetslösningar och utveckling av innovativa lösningar för resmöjligheter

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Se över möjligheten att ta fram ett nytt koncept gällande Närtrafik och Anropsstyrd trafik	För att öka tillgängligheten till kollektivtrafik på landsbygden behöver innovativa lösningar hittas. Förslag tas fram och pilottestas.	Genomförd aktivitet

Uppdrag till styrelse och nämnder: Kollektivtrafiknämnden ska fortsätta arbetet med att hitta former för ett modernt, utvecklat och hållbart resande genom hållbara bränsleval.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Genomföra omvärldsbevakning och analys för att kunna ställa relevanta krav vid upphandling		Genomförd aktivitet

Strategi för våra medarbetare

Säkra långsiktig kompetensförsörjning och goda anställningsvillkor

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska skapa förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning utifrån uppdrag och behov, verksamhetsutveckling, arbetsmetoder och kompetens.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Identifiera vilka kompetenser som behövs utifrån verksamhetens mål och uppdrag nu och i ett långsiktigt perspektiv		Genomförd aktivitet
Kartlägga och synliggöra fördelar och nackdelar med distansarbete för att utveckla struktur och arbetssätt		Genomförd aktivitet

Aktivt medarbetarskap och ledarskap

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla chefers förutsättningar för att bedriva ett aktivt och utvecklande ledarskap.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Upplevelsen hos medarbetare av att de får stöd från sin närmsta chef ska öka jämfört med 2022	Mäts via medarbetarenkät (skala 1,0 - 6,0) utifrån frågan: Jag får stöd/handledning från min närmaste chef då jag behöver det. Målvärdet fördelas till regionstyrelse och nämnder med personalansvar. Regionstyrelsen följer upp det samlade resultatet för organisationen.	4,6
Identifiera förbättringsområden och genomföra åtgärder för att öka chefers förutsättningar att bedriva ett aktivt och utvecklande ledarskap	Förankra och implementera tillitsbaserat ledarskap utifrån Region Jämtland Härjedalens övergripande definition samt identifiera och hantera svårigheter och risker.	Genomförd aktivitet

Utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och nämnderna ska utveckla ett mer förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker på samtliga nivåer i organisationen.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
Bibehålla totalt hälsofrämjandeindex i nivå med 2022 års resultat	Mätningen sker 2 gr per år i form av medarbetarenkät och det sammanlagda resultatet för hela organisationen ska kvarstå på samma nivå som 2022. Resultatet 2022 var 4,72 av 6,0.	5
Sjukfrånvaron ska vara lägre än utsatt målvärde	Sjukfrånvaron ska vara $\leq 5,0\%$ i hela organisationen på helår. Detta mål avser respektive verksamhet för styrelse och nämnder.	Högst 3%

Strategi för ekonomi

En ekonomi i balans genom god styrning och uppföljning

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta med att minska kostnadsdrivningen.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
	Nettokostnadsutveckling inom Kollektivtrafiknämnden	Högst -5,3 %
	Bruttokostnadsutveckling inom Kollektivtrafiknämnden	Högst -2,9 %

Målvärdet avspeglar budgeterad utveckling 2023 jämfört med prognos för 2022. När den faktiska netto- och bruttokostnaden för år 2022 är fastställd kan en justering av målvärdet behövas.

Långsiktig investeringsplanering

Uppdrag till styrelse och nämnder: Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska utöka sin planeringshorisont till minst tre år för investeringar.

Verksamhetsmål

Mål	Beskrivning	Målvärde 2023
	Ta fram 3-årig plan för investeringar	Genomförd aktivitet

Budgetram och investeringsplan

Budgetramar

Årets strategi för att hålla budget

Det är en stor utmaning med ökade kostnader inom verksamheten till följd av olika omvärldsfaktorer. Trafikkostnader har ökat kraftigt på grund av den branta uppgången i bränslekostnader i den turbulenta energimarknaden. Konsumentintäkter genom biljettförsäljning är fortsatt på en nivå som understiger normalåret 2019 men är på god väg upp efter pandemin. Sammantaget har detta medfört extrema svårigheter att parera den ökade nettokostnaden utan att extra medel tillförs och kollektivtrafiken går därmed in i året 2023 med underskott.

Översyn av biljetter och priser görs både utifrån perspektivet att öka det klimatsmarta kollektiva resandet samt att påverka intäkterna.

Även kostnadssidan genomlysas för att identifiera vilka förändringar som kan genomföras inom befintliga upphandlade avtal. Eventuell förändring behöver ses i en helhet där kostnads-effektiva trafikflöden sätts i relation till hur det bedöms påverka det totala resandet och därmed intäktbasen.

Ägarstyrning är viktig för den del av budget som avser verksamhetsbidrag till delägda bolaget Norrtåg.

Budgetram i netto, förändring 2022-2023

Kollektivtrafiknämnden inrättas den 1 jan 2023 varför ingen budget för året 2022 finns.

- Omdisponering till Kollektivtrafiknämnden från Regionala utvecklingsnämnden 242,8 mkr
- Trafikplan 2023, 5 mkr (RS/833/2021)
- Medfinansiering till Norrtåg 2023-2025, 14 mkr (RS/396/2022)

(Mkr)	Budget 2022	Budget 2023
Varav tjänstemannabudget		274,85
Varav förtroendemannabudget		1,25
Total nettobudgetram enligt Regionplan och budget		276,10

Budgetram kollektivtrafiknämnden

Mkr	Ex-terna in-täk-ter	In-terna in-täk-ter	Personal-kostnader	Övriga externa omkost-nader	Avskriv-ningar	Interna kost-nader	SUMMA NETTO-BUDGET
Kollektivtrafik	258,7		-12,7	-518,2	-1,1	-1,7	-275,0
Summa tjäns-temannabudget	258,7		-12,7	-518,2	-1,1	-1,7	-275,0
Summa förtroen-demannabudget			-1,25				-1,25
TOTAL	258,7		-13,95	-518,2	-1,1	-1,7	-276,25

Budgetgap (differens mellan registrerad detaljbudget och budgetramar)

Budgetgap inom kollektivtrafik

Beräknad kostnadsutveckling överstiger den budgetram som fullmäktige beslutat i Regionplan och budget 2023-2025.

Den budgeterade intäktsnivån för konsumentintäkter 2023 är tillbaka till som det var 2019, innan pandemin, vilket är en ökning med 10% jämfört med 2022.

Kollektivtrafiken utförs genom trafikoperatörer som upphandlats med avtal som löper över flera år. Priser i avtalen regleras genom koppling till indexkorgar där bränsleindexutvecklingen ökat extremt mycket under 2021-2022. Det medför att den prisbild som överförs till år 2023 redan ligger högt men även förväntas fortsätta öka om än inte i samma takt. Utvecklingen är mycket svårbedömd men en uppräknig med i snitt 3,8% har gjorts.

Mkr	Ex-terna in-täk-ter	In-terna in-täk-ter	Personal-kostnader	Övriga externa omkost-nader	Avskriv-ningar	Interna kost-nader	SUMMA NETTO-BUDGET
Kollektivtrafik				21,5			21,5
Summa tjänste-mannabudget				21,5			21,5
Summa förtro-endemannabud-get							
TOTAL				21,5			21,5

Beslutade och planerade investeringar

Kommentar

Utveckling av nytt biljett - och betalsystem sker i gemensamt projekt med övriga norrlandsregioner.

Planerade investeringar

Område/Avdelning/Enhet	Benämning/objekt	Ny- eller reinvestering	Belopp (Tkr)
Kollektivtrafik	Betal- och biljettsystem - innefattande utveckling av programvara, teknisk plattform för datakommunikation på bussarna samt teknisk utrustning avseende biljettmaskiner (androidplattor) för försäljning/avläsning av biljetter.	Reinvestering	7600

Uppföljning och internkontroll

Kollektivtrafiknämndens uppföljning sker genom tertialrapport per april, delårsrapport per augusti och årsbokslut. Kollektivtrafiknämnden genomför också särskild uppföljning av sin verksamhet genom särskilda redovisningar och fördjupningar.

Uppföljning

I uppföljningsplanen anges vilka områden som särskilt följs upp under året. Inför redovisning till kollektivtrafiknämnden om de områden och mål som ska följas upp upprättas en skriftlig rapport utifrån följande frågeställningar:

- Vilka mål finns för området/verksamheten (framförallt i kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan, regionplan och andra övergripande styrdokument)?
- Hur ser måloppfyllelsen ut?
- Om målen inte ser ut att kunna uppfyllas – vilka åtgärder genomförs eller behöver genomföras?

Uppföljning av mål bör innehålla utvecklingstrend från tidigare år, förklaring till utveckling, riksjämförelser om möjligt, prognos för måloppfyllelse på helår, förslag till åtgärder för att nå målet, samt annat av intresse att förstå läget. Uppföljning av fastställda strategidokument ska innehålla en redogörelse för Region Jämtland Härjedalens insatser och arbete som utförts inom ramen för aktuell strategi, samt en beskrivning av den samverkan som skett med länets kommuner och andra aktörer. Inför arbetet upprättas ett ärende i Platina. En utsedd handläggare ansvarar för att upprätta rapporten och i samverkan med samordningskansliet utarbeta ett förslag till beslut. Förslag till beslut ska utifrån det som tas upp i rapporten/redovisningen innehålla förslag till vad kollektivtrafiknämnden ska besluta. Det kan exempelvis vara åtgärder för att kunna uppfylla upprättade mål eller utvecklingsområden. Om inga åtgärder behövs kan det räcka med att föreslå kollektivtrafiknämnden att lägga informationen till handlingarna. Under arbetet med den skriftliga rapporten och förslag till beslut görs nödvändiga avstämningar med exempelvis tjänstemannaledning. Ansvarig för uppföljningarna föredrar också ärendet på kollektivtrafiknämndens sammanträde.

Intern kontroll

Enligt kommunallagen ska styrelsen och nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Ytterst handlar det om att säkerställa att verksamheten uppfyller de mål och de krav som ställs.

Kollektivtrafiknämndens internkontroll regleras i Reglemente för intern kontroll och styrning (RS/598/2018). Kollektivtrafiknämnden fastställer varje år en plan för vilka områden som granskas. Planen ska följas upp två gånger per år.

Sammanträdesplanering kollektivtrafiknämnden 2023

19 januari		
Förtroendeman- nautbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Kollektivtrafiknämndens roll och uppdrag, reglemente, arbets- och beslutsprocess (inkl. personuppgiftsansvar) • Kollektivtrafik: Lagstiftning, utmaningar, styrdokument, övergripande organisation • Bolag, stiftelser, föreningar inom kollektivtrafiknämndens ansvarsområde 	Regional utvecklingsdirektör, nämndsekreterare, verksamhetscontroller
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Sammanträdestider 2023 • Verksamhetsplan och budget 2023 • Internkontrollplan 2023 • Öppna sammanträden • Delegationsbestämmelser • Dataskyddsombud 	
23 februari		
Förtroendeman- nautbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Trafikförsörjningsprogram • Allmän kollektivtrafik (trafikavtal, upphandling) • Arbetsmiljöansvar 	Områdeschef Kollektivtrafik HR-direktör
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Årsrapport Särskild kollektivtrafik (SÄK) 2022 	Områdeschef Kollektivtrafik
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • 	
28 februari		
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Planerings- och budgetdag (gemensam för fullmäktige, styrelse och nämnder)</i> 	
5 april		
Förtroendeman- nautbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan med kommunerna: Särskild kollektivtrafik (trafikavtal, upphandling, beslut om färdtjänst och riksfärdtjänst) • Forts. allmän kollektivtrafik • Bolag – roller och ansvar • Ekonomi (finansiering av nämndens verksamheter) 	Områdeschef Kollektivtrafik Regional utvecklingsdirektör, förvaltningscontroller
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • 	
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • 	
17 maj		
Förtroendeman- nautbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan med kommunerna: Trafikplanering, trafikutveckling • Samverkan med övriga norrlandslän: Norrtåg, biljett- och betalsystem 	Områdeschef Kollektivtrafik
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Tertialrapport • Inspel till regionplan 2024–2026 • Sammanträdesplan 2024 • Investeringar 2024 • Trafikbeställning inför operatörsupphandling Norrtåg 	Regional utvecklingsdirektör Områdeschef Kollektivtrafik
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av internkontrollplan • Uppföljning Trafikförsörjningsprogram (Uppföljning kollektivtrafik, inkl. rapport allmän kollektivtrafik 2022) 	Regional utvecklingsdirektör Områdeschef Kollektivtrafik

9 juni		
	<ul style="list-style-type: none"> Budgetdag och förtroendemannautbildning (gemensam för fullmäktige, styrelse och nämnder) 	
21 september		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> Delårsbokslut 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> Uppföljning av kollektivtrafiknämndens verksamhetsplan Uppföljning av regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform (aktiebolag, stiftelser, förbund och ekonomiska föreningar) 	Regional utvecklingsdirektör
26 oktober		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> Inriktningsbeslut inför upphandling av tågfordon 	
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> Redovisning av aktuellt läge för kollektivtrafiknämndens fattade beslut 	Nämndsekreterare
23 november		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> Verksamhetsplan och budget 2024 Trafikplan 2025 (T25) 	Regional utvecklingsdirektör Områdeschef Kollektivtrafik
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> Uppföljning av internkontrollplan Fördjupning: Arbetsmiljö 	Regional utvecklingsdirektör
14 december		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> Internkontrollplan 2024 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning		